

Výzva na využitie zákonných oprávnení vo veci uznesenia MsZ mesta Prešov o určení volebných obvodov pre voľby do orgánov samosprávy obcí 2026

Vážený pán primátor,

obraciam sa na Vás ako zástupca primátora mesta Prešov, poslanec Mestského zastupiteľstva mesta Prešov a zároveň ako jediný poslanec, ktorý na rokovaní mestského zastupiteľstva hlasoval PROTI prijatiu uznesenia, ktorým bol schválený Variant Y1 rozdelenia volebných obvodov pre voľby do Mestského zastupiteľstva mesta Prešov v roku 2026.

Môj nesúhlas nebol motivovaný politicky ani preferenciou konkrétneho územného usporiadania mesta. Bol založený výlučne na presvedčení, že prijaté riešenie dostatočne nerešpektuje ústavný princíp rovnosti volebného práva, ktorý je garantovaný Ústavou Slovenskej republiky, Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach a najnovšou judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Po skončení rokovania Mestského zastupiteľstva som požiadal odborné útvary mesta o opätovné preverenie aktuálnych počtov obyvateľov jednotlivých volebných obvodov. Výsledky tohto preverenia potvrdili, že údaje, z ktorých mestské zastupiteľstvo pri svojom rozhodovaní vychádzalo, už nezodpovedajú aktuálnemu skutkovému stavu, resp., že akékoľvek modely volebných obvodov založené na modeli, ktorý tu dlhodobo fungoval v minulosti nielen konzervujú ale dokonca prehĺbujú nerovnosť volebného práva.

Nové údaje totiž preukázali ďalšie zväčšenie rozdielov vo váhe hlasov medzi jednotlivými volebnými obvodmi. Kým materiál predložený mestskému zastupiteľstvu vychádzal zo vzájomnej odchýlky 14,77 %, aktuálne údaje už preukazujú odchýlku presahujúcu 15 %. Zároveň je zrejmé, že populačný vývoj jednotlivých častí mesta tento rozdiel dlhodobo zväčšuje.

Nejde pritom iba o matematický údaj. Ide o otázku rešpektovania jedného zo základných princípov demokratických volieb – princípu približne rovnakej váhy hlasu každého voliča.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze PL. ÚS 8/2026 jednoznačne zdôraznil, že orgány určujúce volebné obvody sú povinné vytvárať ich tak, aby každý občan mal približne rovnakú možnosť ovplyvniť výsledok volieb a aby bola váha hlasov čo najrovnomernejšia. Rovnaký princíp už skôr vyslovil aj Výbor OSN pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci Mátyus proti Slovenskej republike.

Osobitne závažnou okolnosťou je, že Mestské zastupiteľstvo malo k dispozícii aj iné varianty rozdelenia volebných obvodov, pripravené odbornými útvarmi mesta, ktoré dosahovali podstatne nižšie odchýlky vo váhe hlasov. Variant A napríklad dosahoval maximálnu vzájomnú odchýlku približne tri percentá, teda niekoľkonásobne nižšiu ako schválený Variant Y1.

Napriek tomu mestské zastupiteľstvo procedurálnym hlasovaním odmietlo o týchto alternatívach vôbec rokovať.

Nechcem spochybňovať právo poslancov rozhodnúť sa pre ktorýkoľvek z predložených variantov. Domnievam sa však, že rozhodovanie o otázke, ktorá sa bezprostredne dotýka výkonu

základného volebného práva všetkých obyvateľov mesta, musí vychádzať z úplných, aktuálnych a správnych skutkových podkladov.

Dnes už vieme, že skutkový stav, z ktorého Mestské zastupiteľstvo pri prijímaní uznesenia vychádzalo, sa ukázal ako neaktuálny ešte pred zavŕšením procesu prijatia uznesenia. Zároveň existujú odborné riešenia, ktoré rešpektujú princíp rovnosti volebného práva podstatne lepšie.

Som preto presvedčený, že v tejto situácii nejde o otázku politických preferencií, ale o otázku právnej istoty, ústavnosti a dôvery občanov v spravodlivosť komunálnych volieb.

Vážený pán primátor,

žiadam Vás, aby ste využili všetky zákonné oprávnenia, ktoré Vám právny poriadok Slovenskej republiky priznáva, a aby ste za týchto nových skutkových okolností nezavŕšili proces prijatia uznesenia o určení volebných obvodov podľa Variantu Y1.

Zároveň Vás vyzývam, aby ste zvolali mimoriadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva mesta Prešov dňa **15. júla 2026**, na ktorom budú poslancom predložené:

- aktuálne údaje o počte obyvateľov jednotlivých volebných obvodov,
- všetky pripravené varianty rozdelenia volebných obvodov,
- odborné vyhodnotenie ich súladu s princípom rovnosti volebného práva.

Som presvedčený, že opätovné prerokovanie tejto otázky nie je prejavom slabosti ani spochybnením autority mestského zastupiteľstva. Naopak, bolo by prejavom zodpovedného výkonu samosprávy a rešpektu k ústavným princípom, ktoré musia stáť nad každým politickým rozhodnutím.

Práve schopnosť korigovať rozhodnutie po zistení nových skutočností odlišuje dobrú správu vecí verejných od formalizmu.

Verím, že ochrana ústavnosti komunálnych volieb a zachovanie dôvery občanov v spravodlivý volebný proces budú v tejto veci spoločným záujmom nás všetkých.

S úctou

PhDr. Martin Ďurišin, PhD.

poslanec MsZ mesta Prešov